

MOMBASA COUNTY ASSEMBLY**HANSARD REPORT**Wednesday, 22nd February, 2017

The House met at 9:11am.

*(Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid) in the Chair)***PRAYERS****Deputy Speaker** (Hon. Mswabah Rashid): Members you may sit down. Yes Clerk.**MOTION**

Yes Hon. Duncan Onyango.

*(Hon. Onyango moved the Motion on behalf of Hon (Ms) Akinyi)***Hon. Onyango:** Thank you Mr. Speaker. Mr. Speaker on behalf of Hon. Mary Akinyi, I beg to move the following Motion:*(Hon. Onyango read the Motion)*

THAT AWARE that the County has several entry road gateways at Shika Adabu, Shimo la Tewa, Mwakirunge and Miritini.

FURTHER AWARE that the existing banners welcoming visitors to the County are faint or in some cases do not exist.

CONCERNED that the visitors may not be aware or properly guided as to our County boundaries;

I therefore urge this Assembly to RESOLVE that:

The County government to liaise with advertisers and well-wishers to put up billboards on every entry points to welcome visitors and bid them farewell on entry and exit to and from the County.

(End of the Motion)

Mr. Speaker the only amendment of prayer to be moved and question to approve whole Motion to be put. Thank you. I would like to move...

*(Interruption)***Deputy Speaker** (Hon. Mswabah Rashid): To move the amendment.**Hon. Onyango:** To move amendment. Thank you.**Deputy Speaker** (Hon. Mswabah Rashid): Thank you Hon. Duncan I think this Motion was debated but before I put the question the mover wanted to make some amendment on that; so I will propose a question on the prayer alone and then only the prayer will be debated and question put.*(Question proposed)*

It has been proposed that the County government to liaise with advertisers and well-wishers to put up billboards on every entry points to welcome visitors and bid them farewell on entry and exit to and from the County.

Yes Hon Duncan, we are only debating the amendment.

Hon. Onyango: Ahsante sana Mheshimiwa Spika. Nafikiri kulingana na marekebisho ya kwamba yale mabango ambayo yako katika mipaka ya Kaunti yetu, haswa ukienda upande wa Ukunda utakuta kwamba mabango na sehemu ya Mwakirunge vile vile hakuna chochote cha kuonyesha kwamba huu ni mpaka wa Mombasa na Kilifi.

Kwa hivyo tunaomba kitengo cha serikali husika waweze kwa haraka kutengeneza. Ahsante Mheshimiwa Spika.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes Hon Amur.

Hon. Amur: Mheshimiwa Spika Mswada huu ulioletwa katika Bunge hili mimi nilikuwa wa kwanza kuupinga kwa sababu tatu; mipaka inatambulikana kwa sababu iligawanywa na IEBC na sidhani kuna Mkenya yeyote mpaka mda huu hajajua mipaka ya Mombasa iko wapi ama ya Kilifi iko wapi.

Hayo sio ya kweli kabisa kwa sababu watu wote wanaoishi katika Kenya hii wanajua mipaka yao, pili hatuwezi wakati huu Kaunti inahitaji fedha kufanya mambo ambayo ni ya kimsingi, tuchukue pesa tukafanye mabango, bango moja linatoa takriban kwa uchache si chini ya nusu milioni, pengine kuna njama za watu wanataka tenda hizi, kula pesa hizi, kwa sababu mabango yalishawekwa.

Je utunzaji wake, kwa sababu si kitu itawekwa siku moja na iishe, ile ni chuma itakuwa Kaunti hii kila baada ya muda sisi tunalipia mabango haya.

Kwa hivyo Mheshimiwa Spika, kulingana na nidhamu za hoja ya Jumba hili kwanza aliyeleta hoja hii ingekuwa kwanza amehudumu katika kitengo cha bajeti, akaona kwamba, je bajeti hii inayotengezwa imetengea matakwa yake?

Kwa sababu bila ya kutenga tutapitisha hapa na utekelezaji utakuwa hautatendeka, itakuwa ni aibu kwa Bunge hili lipitisha Mswada alafu utekelezaji usitendeke, itakuwa ni kama kuchinja kuku alafu wale kuku tusile Mheshimiwa Spika, wewe ubaki na kuchinja tu kula damu.

Mheshimiwa Spika kwa sababu hii ndio maana mimi nasema kwa sasa jukumu hili hatutaweza kulitenda; ikiwa kwanza ikiwa kuna mtandao ambao umekuja sasa wa *google*, hata ukiwa mjinga vipi uki *google map* inakupeleka inakwambia pita kushoto, pita kulia, enda mita mia moja mbele, enda kushoto!

Mheshimiwa kwani leo teknolojia kama hii ambayo imekuja yanaeneza hata magari yenyewe yako na *google* ya kukueleza pale unapokwenda ni wewe tu kuingia katika *system* na utaelekezwa pale unakokwenda.

Kwa hivyo Mheshimiwa Spika mimi napinga vikali kwa sababu hii itakuwa ni wizi mbaya wa pesa za Kaunti wakati sisi tuna shida za pesa za kulipa majukumu ambayo kuangalia mahospitali, kuangalia mambo ya takataka, tuanze kufikiria mabango, ni bango ngapi kwanza Mheshimiwa wametaja tuzitengeze, hajatuambia ni bango ngapi.

Kwa sababu Mombasa ni kubwa, tungeambiwa ni bango ngapi, zitatumia pesa ngapi ili tujue ni kitita gani cha pesa kitatumika, hatuwezi tu kupitisha kiholela hapa kwamba mabango zijengwe halafu kesho hatujajua bajeti yake ni pesa ngapi, itakuwa ni kinyume na sheria na hiki mimi nina imani hakikupangwa katika bajeti ambayo tunaifanya wakati huu.

Kwa hivyo mimi napinga vikali kwa sababu huo ni utumizi mbaya wa pesa za umma. Ahsante Mheshimiwa Spika.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes the Leader of Majority Hon Mwidani.

Leader of Majority (Hon. Mwidani): Ahsante Bwana Spika nafikiri kama wanasema habari ya *some amendments* ningeomba Bunge hili, hili jambo ni jambo la maana lakini kuweka mabango ni ghali kwa Kaunti yetu.

Mimi naona ni vizuri kuwe kuna mabango ambayo huwa yanawekwa kwa kila nchi tukiingia, kwa hivyo mimi naona badala ya kusema mabango tuweke alama za kuonyesha huu ni mpaka wa Mombasa na Kwale, huu ndio mpaka wa Mombasa na Kilifi.

Kwa hivyo Mheshimiwa Spika kama hilo ni jambo la maana sana kwa sababu hata ukitazama hata ukienda Uropa kama unaingia katika nchi nyengine kuna mabango yanakuonyesha unaingia sehemu ya nchi nyengine na hilo ni kweli kwamba ukiangalia Shika Adabu mabango yetu kwamba hata ukiangalia maandishi yamefutika.

Iko haja ya kuandika yale mabango lakini mabango tutapata gharama ambazo hazina maana, manake mabango ni kitu ambacho kama alivyosema Mheshimiwa ni vitu vinagharimu kiasi kikubwa cha pesa basi badala ya kuweka mabango tuweke mabango ya kuonyesha njia zetu ni zipi za kuingia na njia zetu za kutoka. Ahsante Mheshimiwa Spika.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes Hon Madundo.

Hon. Mohamed Madundo: Ahsante Mheshimiwa Spika yangu mimi ni kuunga mkono kulingana na marekebisho ambayo yako hapa kwa sababu hasa mimi nimetoka Shika Adabu na mimi ndio niko katika mpaka wa serikali ya Kaunti ya Mombasa na serikali ya Kaunti ya...

(Laughter)

...mpaka ya Kaunti ya Kwale na Kaunti ya Mombasa.

Kwa hivyo kile kitu ambacho hata leo kuna matatizo kule kwangu kwa sababu mpaka zamani kulikuwa na maandishi yameandikwa *check point* lakini sasa mpaka umeenda mpaka mbele na kuna hizi ardhi ambazo zinapimwa zimeleta utata mkubwa sana kwa sababu ya nini, ya mipaka.

Kwa hivyo mimi naunga mkono hii hoja ya kuwa lazima tuweke kwa sababu kwa nini zamani ulikuwa ukija mahali unaona kuna kukaribisha, "*Welcome to Mombasa*" na hata hiyo ambayo Mheshimiwa Kiongozi wa Walio Wengi Bungeni amesema hata hakuna sehemu yeyote iko isipokuwa hizi taa ukifika pale kwangu utajua kuwa umeingia Mombasa kwa sababu huko kwengine kote ni giza.

Kwa hiyo imeongezeka mpaka Ng'ombeni ndio mpaka wa Kaunti ya Kwale na mpaka wa Mombasa, kwa hiyo mimi naunga mkono hii hoja ifanyike kwa sababu Mheshimiwa Amur amesema kuwa ni gharama, kila kitu ukitaka kula kimanda lazima uvunje yai...

(Laughter)

Huwezi kusema wewe unataka tu ule kimanda na gharama huitaki itawezekana, inatakikana ione kane kabisa kwa sababu ya watalii pia wakifika pale wajue ni Mombasa ama ni Kwale. Kwa hivyo mimi naunga mkono Mheshimiwa Spika. Ahsante.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes Paul Onje.

Hon. Onje: Ahsante sana Bwana Spika. Bwana Spika mimi nimesimama kuunga mkono huu Mswada ambao uko mbele ya Bunge hili.

Lakini kuna kitu kimoja ningependa kujua Bwana Spika, tofauti kati ya *sign board* na *billboard*? Hio ndio ningetaka nijue halafu nitaendelea mbele kusema ya kwamba juzi tulikuwa tunaenda Vanga kule mpaka wa Kenya na Tanzania kwenda kumzika mwendazake Juma Boy hata mimi nilijulishwa nikiwa barabarani nikielekea huko.

Ilikua nataka kujua mpaka wa serikali ya Kaunti ya Mombasa na Kaunti ya Kwale lakini nilishindwa kujua ijapokuwa tulikua na Mheshimiwa Tom Ogalo, yeye ndie alikuwa anajaribu kunionyesha miti miti myengine hapo karibu karibu...

(Laughter)

...anasema ukifika kwa ile miti na ile nyumba, hapo ndio kuna mpaka wa Kaunti ya Kwale na Mombasa ambao hata ukinipeleka leo huko tena siwezi nikakumbuka.

Kwa hiyo Bwana Spika ni vyema sisi kuweka hizo alama ili wale wageni ambao wanazuru Kaunti ya Mombasa waweze kujua mipaka yetu inafika wapi.

Vile unavyojua siku hizi Bwana Spika wageni ni wale wanatoka ndani ya nchi yetu siku hizi hatutegemei wale ambao wanatoka nje sana lakini wale wetu wengine wanatoka Nairobi, Kirinyaga, Kaunti ya Migori, Kisumu, Homa Bay na sehemu zinginezo Mheshimiwa Spika na Mombasa tunajua ni Kaunti moja ya kipekee.

Ikiwa Mkenya mahali popote Kenya anataka akanyage Mombasa aone Mombasa iko vipi kwa vile wanasikia Mombasa kuna bahari moja ambayo saa zingine inaenda na inarudi, wanataka kujua inaenda namna gani na inaenda wapi na inarudi vipi?

Kwa hiyo iko na vitu vya kihistoria Mheshimiwa Spika tukiweka maneno yetu vizuri hakika Kaunti yetu itazidi kupata pesa nyingi kutoka kwa wageni. Ahsante sana.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes, I think there is no more debate. Hon Duncan Onyango.

Hon. Onyango: Ahsante sana Mheshimiwa Spika nataka niungane na Waheshimiwa wenzangu kuunga mkono hoja hii ama marekebisho; ni kwamba Kaunti yetu ya Mombasa peke yake ukitembea ukianza kuingia katika Kaunti kama Nairobi, Makuani huwa kuna *sign boards* na *billboards* hata Mheshimiwa Amur anajua, najua shida ya Mheshimiwa Amur kwa nini anapinga lakini sitaki kuisema hapa. Mheshimiwa Spika jambo hili hatujalisema ni lazima lifanyike kwa sasa...

(Interruption)

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes Hon Amur I think...

(Interruption)

Hon. Amur: Mheshimiwa Spika....

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): This is a reply Honorable, he is replying to the Motion I don't know, you have spoken, you cannot speak to this he did not mention names...

(Interruption)

Hon. Amur: He has mentioned my name.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): But he is replying to the Motion, you cannot interrupt him while is replying to the Motion. Yes Hon Duncan Onyango continue replying the Motion.

Hon. Onyango: Ahsante sana Mheshimiwa Spika, ningependa kumkumbusha rafiki yangu ya kwamba yote tunayoyapitisha sio lazima yafanyike sasa tunaelewa ya kwamba tuko mwaka wa fedha wa 2016/2017 na hivi karibuni tutapitisha bajeti ya 2017/2018.

Kwa hiyo tukipitisha bajeti tutaipata sasa kwa hivyo asiwe na wasiwasi ya kwamba pengine pesa ya kufanya mradi huo itakuwa hakuna, sisi tuna uwezo wa kuiweka katika bajeti ya 2017/2018 na In Shaa Allah kwa wale ambao watajaaliwa kurudi ikiwa mimi ni mmoja wao...

(Laughter and applause)

....katika hiyo awamu ijayo. Ahsante Mheshimiwa Spika.

(Question put)

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Members I now put the question to the Motion, Members as many as for the opinion that the County government to liaise with advertisers and well wishers to put up billboards on every entry points to welcome visitors and bid them farewell on entry and exit to and from County Mombasa County.

(Question put and agreed)

(Applause)

Yes Clerk, yes Hon Wangudi what is it?

Hon. Wangudi: I seek your permission Mr. Speaker so that I can give the status on bursary.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Yes you can go ahead.

Hon. Wangudi: Ahsante Mheshimiwa Spika kwa fursa hii. Mheshimiwa Spika ningependa kuwajulisha waheshimiwa na Bunge hili kwa jumla ya kuwa mipango ya kutoa basari imekamilika na hivi tunavyozungumza kesho kuanzia saa mbili hadi saa mbili na nusu

basari zitakuwa zinapeanwa kwa wananchi wapiga kura katika ofisi ya kila *Ward Administrator* na pia ningependa kuongezea ya kwamba iko mikakati ya kuhakikisha kwamba katika ofisi za MCAs watapata kopi lakini baada ya ushirikiano katika Kaunti yetu, Waziri na Bwana Gavana na kesho kutakuwa na fomu kama 200 kwa kila wodi. Ahsante.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Hon Madundo what is it?

Hon. Mohamed Madundo: Ahsante Mheshimiwa Spika kulingana na Mheshimiwa ambaye amezungumzia kuhusu mambo ya basari ningepomba katika Bunge hili kwa sababu nafikiri Gavana yuko katika safari na pia Waziri yuko safari.

Kwa hiyo ningepomba yeye anezungumza kuwa wakati mpaka Gavana awe hapa ndio tuzungumze hili suala la kupeana haya mambo ya basari basi mimi ilikuwa kwa hisia yangu ningesema zisitolewe hizo basari kwanza mpaka Gavana aje na Waziri kwa sababu zikiwa zitapeanwa huko zikipeanwa na Waziri hayuko na Gavana hayuko zitaisha halafu itakuaje.

Kwa hivyo mimi ningepomba katika Bunge hili tusebiri ili tuwe na mwafaka wa kisawa sawa kwa sababu najua hizo zitaleta utetezi mkubwa sana kwa mfano kama sisi watu wa Likoni basari za Mbunge zimetoka halafu sisi MCAs ikiwa tumepewa namna hiyo tutaletewa kizaa zaa kwa sababu huu ni wakati wa siasa na kuhusu wananchi ni mpaka sisi wenyewe tunajua ni watu wetu hawa watakao kwenda kutupigia kura na pia si eti lazima kuwa wametupigia lakini tunajua kama mwananchi huyu yuko na sisi katika upande wa chama, pia kwa sababu kuna sehemu ya Jubilee na ODM lazima nizungumze hicho kitu kiwe wazi.

Kwa hivyo itakuwa ni aibu kama sisi watu wa ODM kama hatujapeana hizi basari na hao *Ward administrators* wengine wamekuja juzi hawajajua mambo ya siasa, kwa hivyo mimi naomba wenzangu tusebiri Gavana aje ndio fomu zigawanywe. Ahsante.

Deputy Speaker (Hon. Mswabah Rashid): Members that is a reply to the statement we are not going to discuss it. Yes Clerk.

ADJOURNMENT

There being no other business this House is adjourned until 2:30pm.

The House rose at 9:32am.